

APROFITAMENT DIDÀCTIC DE L'ENTORN HISTÒRIC-ARTÍSTIC DE LLUTXENT

AUTORS:

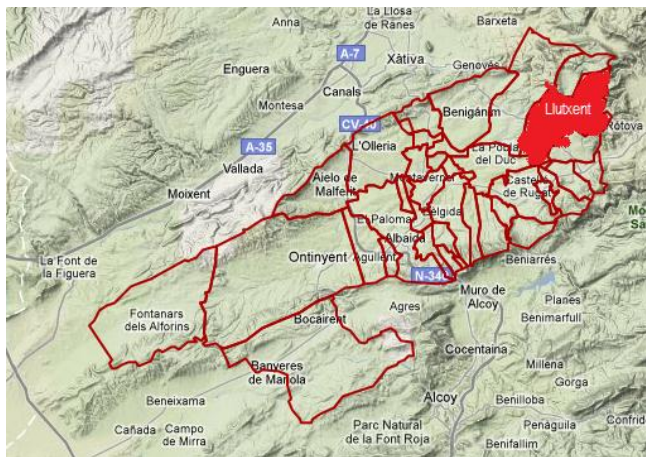
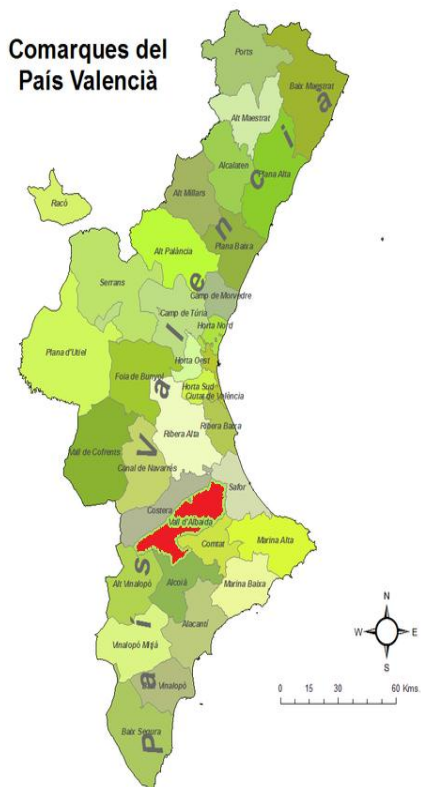
Míriam Estornell Canet

Juan Mahiques i Boscá

Vicent Antoni Giner i Segarra

1.- SITUACIÓ:

- Està ubicat en la part oriental de la comarca de la Vall d'Albaida, mirant cap a migdia, cap al pic de La Safor.
- A meitat del trajecte entre Xàtiva i Gandia per la carretera comarcal 610.
- La Baronia de Llutxent la formaven: Pinet, Benicolet, Quatretonda i Llutxent, fitant entre les comarques de La Safor i La Costera.
- Les aigües del terme vessen: per l'est, cap al Vernissa, afluent del Serpis i per l'oest, cap al Micenes, afluent de l'Albaida.



2.- HISTÒRIA:

- Llutxent etimològicament és un antropònim llatí que explica l'existència d'un poblament romà, d'una vila Luciana

2.1.- Període islàmic:



- Es conserva l'hisn o castell del Xiu.
- S'utilitzen encara els topònims de les alqueries que formaven l'aljama de Llutxent: Mesquita, Benicava, Benicalvell, Benifarbia, Rafal (poblat musulmà), Xetà, etc.
- Existència pel terme de sènies: la de Bota, Puntarró, etc.

2.2.- Període cristià:

- La Vila de Llutxent passa a ser cristina l'any 1248.
- Les cristianes i els cristians s'estableixen a les poblacions de Llutxent i Quatretonda.
- En la resta d'alqueries es manté la població musulmana.



2.3.- Període feudal:

- Comença amb la donació de la Baronia de Llutxent al noble sicilià Joan de Pròixita en 1277 pel rei Pere I El Gran de València i III d'Aragó.
- Acaba amb l'extinció del règim senyorial cap a la fi del s. XIX.

3.- GUERRES:

- El 1276 són derrotades les tropes del rei Jaume I per primera vegada. Un mes més tard mor el rei Conqueridor.
- El 1277 el seu fill, Pere I El Gran, derrota els almohades.
- Llutxent recorda aquests fets cada darrer diumenge d'abril amb les Festes de Moros i Cristians.
- Entre 1348 i 1349, Llutxent és escenari de Les Guerres de La Unió entre reialistes i unionistes.
- Va suportar també la Guerra de Les Germanies en 1522.
- També la Guerra de Successió amb la crema del convent.
- Va patir l'ocupació francesa en la Guerra de la Independència (1805-1814).
- I fustigaments de partides carlines al s. XIX.
- I per últim la Guerra Civil (1936-39).



4.- MONUMENTS:

4.1.- EL Castell Palau:

- La família siciliana Pròixita construeix el Castell Palau com a residència castellana del governador als voltant de 1278.
- L'any 1487 els Pròixita venen el senyoriu a una família aragonesa: els Maça de Lizana.
- Pel 1729 rep el senyoriu Ginés Rabassa de Perelló, Marqués de Dos Aigües per raons successòries i econòmiques fins a la fi del s. XIX.
- Escenari de la majoria de les guerres esmentades.
- Edifici gòtic, de planta quasi quadrada (27x28m.), pati d'armes, quadres, celler, aljub, planta noble amb teginat de fusta i finestres gòtiques, pintures murals a la planta noble.
- Quatre torres amb merlets.
- Propietat de l'Ajuntament. S'hi troba en fase de restauració.



PROPOSTA D'ACTIVITATS

- ❖ *Presentació del plànol del monument i desenvolupament de tasques: orientació, interpretació de símbols, localització de dependències, etc.*
- ❖ *Dibuix de diferents elements de l'art gòtic.*
- ❖ *Visita al Castell-palau.*
- ❖ *Quadern didàctic al voltant del Palau-Castell.*
- ❖ *Conèixer els oficis més importants de l'Edat Mitjana.*
- ❖ *Confeccionar mapes de la Península Ibèrica al llarg dels S.XIII, XIV i XV.*
- ❖ *Explicació de les característiques de l'Edat Mitjana des del punt de vista polític, econòmic, social i cultural.*
- ❖ *Dramatització al voltant de la societat de l'Edat Mitjana.*
- ❖ *Preparar una auca al voltant del món de la falconeria.*
- ❖ *Lectura de poesia amorosa medieval de Gilabert de Pròixita.*

4.2.- Ermita Verge de la Consolació:



- Edifici del s. XVIII. Alçat a l'interior d'una casa de camp de grans dimensions.
- Planta de creu grega.
- Retaule de fusta d'estil rococó amb la imatge de la Mare de Déu de la Consolació.
- Sòcol: ceràmica de Manises del s. XVIII on es plasma el Miracle dels Corporals.
- Cúpula de mitja taronja restaurada pel pintor avantguardista xativí Artur Heras.

- Quatre vidrieres dissenyades per Alfred Manessier.
- Xicotet cambril en la part posterior de l'altar.
- Antic propietari: N'Alfons Roig, fill adoptiu de Llutxent.
- Indret de reunions amb artistes i intel·lectuals avantguardistes.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- ❖ *Presentació del plànol de l'edifici i dur a terme activitats d'orientació, interpretació de símbols, localització de dependències...*
- ❖ *Construcció de vidrieres.*
- ❖ *Biografies d'Alfons Roig, Artur Heras i Alfred Manessier.*
- ❖ *Presentació i posterior coloració de pintures avantguardistes.*
- ❖ *Creació d'un dibuix avantguardista.*
- ❖ *Preparació d'una entrevista a un pintor/a.*
- ❖ *Visita al museu de l'IVAM de València.*
- ❖ *Dibuixos sobre el veïnat de l'ermita.*
- ❖ *Lectura al voltant dels veïns de l'ermita.*
- ❖ *Lectura i declamació dels Goigs de la Verge de la Consolació.*
- ❖ *Quadern didàctic al voltant de l'Ermita*

4.3.- Convent del Corpus Christi:

- Fundat l'any 1422 per l' Orde Dominicana.



- Va adquirir el privilegi d'Universitat i Estudi General en Arts i Teologia, sent la primera Universitat del Regne de València l'any 1475.

- En la Guerra de Successió pateix un incendi i es reconstrueix.

- Claustre neoclàssic de planta quadrada amb capitells decorats.

- La part més antiga el refectori amb voltes de creueria.

En la Guerra de la Independència s'abandona el

conjunt.

- En la desamortització de Mendizàbal passa a mans privades.
- Actualment és propietat de la Diputació de València i està en període de restauració.

4.4.- Església del Corpus Christi:

- Data del s. XV.
- Comunicada per un camí empedrat del s. XVI amb l'església del poble, passant per l'ermita.
- D'estil gòtic: planta rectangular i voltes de creueria.
- Destaca a l'entrada l'arc conopial i la volta estrellada del sotacor.
- Dos capelles laterals del s. XVIII, dedicades a la Santa Faç i a la Verge Maria.
- Torre espadanya del s. XIV.
- L'any 1982 va ser declarat Monument Històric Nacional.



PROPOSTA D'ACTIVITATS

- ❖ *Presentació de plànols dels monuments i desenvolupament de tasques: orientació, interpretació de símbols, localització de dependències, etc.*
- ❖ *Realització d'algun tram de la Ruta dels Monestirs Valencians.*
- ❖ *Quadern didàctic al voltant del monuments visitats*
- ❖ *Descripcions dels llocs visitats.*
- ❖ *Dibuix amb diferents tècniques d'alguna vista del Convent.*
- ❖ *Valoració de la importància de la agricultura en l'Edat Mitjana.*
- ❖ *Visita i observació d'un garrofer declarat arbre monumental.*
- ❖ *Conèixer l'estructura i distribució d'un monestir.*
- ❖ *Conèixement de la vida dels monjos en el monestir.*
- ❖ *Preparació de diferents camps semàntics: oficis, eines del camp, etc.*

4.5.- El Castell del Xiu:

- Data del s. XII. Període almohade.
- Lloc de guaita i protecció.
- Planta triangular amb doble muralla.
- A l'interior es conserva les restes d'un aljub.



PROPOSTA D'ACTIVITATS

- ❖ *Preparació d'un projecte al voltant de la festa de Moros i Cristians.*
- ❖ *Conèixer l'estructura i distribució d'un castell àrab.*
- ❖ *Quadern didàctic al voltant del monument visitat.*
- ❖ *Treballar la biografia de l'emir Al-Azrac.*
- ❖ *Cercar definicions de paraules provinents de l'àrab (aljub, sénia, etc.).*
- ❖ *Adonar-se dels materials i sistemes empleats per a la construcció del castell del Xiu.*
- ❖ *Explicar la comunicació entre els diferents castells: Xiu, Rugat, Vilella, etc.*
- ❖ *Confecció d'un mapa ubicant els diferents castells de l'entorn del Castell del Xiu.*

5.- ALTRES POSSIBLES TASQUES:

- 5.1.- Passeig per un xicotet bosc mediterrani.
- 5.2.- Visita i observació d'una cava o pou de neu.
- 5.3.- Visita a un forn de calç.
- 5.4.- Visita dramatitzada al Castell Palau.

7.- BIBLIOGRAFIA:

- Monogràfic sobre el Castell Palau. Col·lecció "EL CAU DE LA RABOSA". Edita: Cooperativa del Camp de Llutxent-Otos i Caixa Rural de València.
- Poesia completa de Gilabert de Pròxita. Edició d'Alícia Palazón. Clàssics valencians nº 27. Editorial L'Oronella 2006
- Monogràfic sobre el Castell del Xiu. Col·lecció "EL CAU DE LA RABOSA". Edita: Cooperativa del Camp de Llutxent-Otos i Caixa Rural de València.
- L'ermita de Llutxent. Edita: Ajuntament de Llutxent. 1ª:1983/ 2005.
- Ronda dels veïns de l'ermita. Edita: Diputació de València.1985.
- Alfons Roig i els seus amics. Edita: Diputació de València. 1988
- ARTUR HERAS a cent metres del centre del món. Edita: Fundación Chirivella Soriano. Exposició: 04/10/2013 fins 05/01/2014.
- Els Monestirs Valencians. Edita: Diputació de València.
- Llutxent. Monestir i Basílica dels Corporals. Edita: Diputació de València, Generalitat Valenciana i Ajuntament de Llutxent. 2009
- El llibre del meu poble. Cooperativa del Camp de Llutxent i Caixa Rural de València.
- Documental sobre El Patrimoni de Llutxent. Edita: Diputació de València i Ajuntament de Llutxent. 2014.
- Art Viu del nostre temps. Edita: Diputació de València.
- Llutxent: semblança humana. Autor i edició: Rafael Canet Company
- La Vall d'Albaida, de Ferran Estruch.

Llutxent, 15 de maig 20014